

ПОСИЛЕННЯ ВПЛИВУ ГРОМАДИ НА КУЛЬТУРНУ ПОЛІТИКУ МІСТА

Наталія ІВАНОВА, завідувача відділом культури Мелітопольської міської ради, секретар постійної депутатської комісії Мелітопольської міської ради з питань освіти, науки, культури, спорту та молодіжної політики

В Україні чимало міст прагнуть створити активне культурне життя, відкрите для різних напрямків та вікових груп, відновити творчі ресурси міста, змінити громадський простір.

Місто Мелітополь Запорізької області завжди активно відгукувалось на всі інноваційні проекти та методи роботи для посилення спроможності територіальної громади в представленні своїх прав та інтересів.

За партнерського сприяння Центру розвитку «Демократія через культуру» місто Мелітополь у 2007 році долучилось до коопераційного проекту Швейцарської культурної програми в країнах Південно-Східної Європи та України — «Модель 21: Творці змін», метою якого було активізувати, динамізувати й демократизувати місцеву громаду Мелітополя через реалізацію культурних проектів та створення нових типів моделей творчого розвитку міста. У процесі проведення навчальних семінарів та тренінгів робочою групою проекту — так званими «культурними перетворювачами» — було розроблено та реалізовано два цікаві проекти місцевого культурного розвитку, спрямовані на збільшення поінформованості мешканців щодо розуміння унікаль-

Так народжуються нові ідеї. У центрі — автор статті Наталія Іванова

ності міста Мелітополя, в якому мирно і толерантно проживають представники майже 100 національностей. Проекти покликані сприяти самовизначенню міської громади як багатонаціональної полікультурної спільноти: створення інформаційного буклету «Мелітополь — інтеркультурне європейське місто» та відкриття нового інтеркультурного сайту «Ми — Мелітополь».

Згодом, у 2008 році, місто стало учасником пілотного проекту Ради Європи «Інтеркультурні міста», як єдине місто — представник України. Інтеркуль-

турне місто — це місто, де різноманіття є нормою, в якому забезпечується можливість творчого самовираження всіх мешканців. Таке бачення Мелітополя поширюється серед мешканців протягом останніх років за допомогою участі все більшої кількості містян у культурних інноваційних заходах.

Наразі актуальним для міста є розробка та впровадження культурної політики як основного елемента й інструменту розвитку місцевої громади, особливо у розрізі співпраці з громадським сектором.

У 2012 році в Україні розпочався процес культурного мапування в рамках розвитку Української мережі культури.

Процес культурного мапування передбачає аналіз і виявлення ресурсів, визначення основних потреб та напрямків розвитку культури, створення бази даних культурних активів міста. Він має декілька етапів. Насамперед — ідентифікація організацій та осіб, важливих для культури міста, а також аналіз усіх наявних ресурсів культури. Визначення потреб мешканців та відповідність їм існуючих пропозицій культурних закладів і подій, визначення зв'язків і співпраці між організаціями та особами, відвідуваність заходів та

Буклет «Мелітополь — інтеркультурне європейське місто»

Громадські зустрічі «Діалог за кавою» на тему «Як зробити Мелітополь культурно жвавим містом»

установ, формування подальших кроків та завдань на майбутнє. Культурне мапування дає можливість мешканцям по-новому подивитися на культуру міста і визначити, що вони вкладають у це поняття. Таким чином формується нова ідентичність міста через культуру, яка може містити культурну спадщину, сучасні й традиційні мистецтва, парки, річки, релігійні звичаї, традиції та чимало іншого, що є важливим у тому чи іншому місті.

Метод культурного мапування — один із активних підходів до розвитку культури завдяки відкритості та залученню громади. Його почали застосовувати в ЮНЕСКО для охорони культурної різноманітності, щоб визначити матеріальні та нематеріальні культурні цінності в усьому світі. Відтак культурне мапування почали використовувати як методологію або технологію для ідентифікації, опису, популяризації та відновлення культурних ресурсів та цінностей певної місцевості.

Такий підхід до створення стратегічного плану розвитку культури міста є інноваційним, оскільки передбачає залучення не лише фахівців у галузі культури чи розробки стратегій, а й усіх зацікавлених.

В Україні з квітня цього року культурне мапування проводять у семи містах України — Луганську, Дніпропетровську, Миколаєві, Одесі, Херсоні, Луцьку та Мелітополі. Громадські організації цих міст у співпраці з міськими управліннями культури отримали мінігранти від Центру культурного менеджменту на створення культурних мап у своїх містах за підтримки Європейського культурного фонду. У нашому місті

він був ініційований Мелітопольським міським краєзнавчим музеєм у партнерстві з відділом культури Мелітопольської міської ради та Запорізьким обласним благодійним фондом «Квітка життя» за підтримки виконавчого комітету Мелітопольської міської ради Запорізької області.

Мелітопольська ініціативна група в рамках проекту мала можливість відвідати низку семінарів-тренінгів з культурного планування, які проводяться у рамках створення Української мережі культури. На цих зустрічах була можливість не лише спрямувати свою подальшу роботу, а й обмінятися досвідом з такими ж членами робочих груп інших міст, виявити спільні риси та те, що відрізняється в роботі кожного міста.

Мелітополь — єдине місто обласного значення, що впроваджує такий проект, але це не стало на заваді ініціаторам у якісному проведенні всіх етапів розробки культурної мапи. Так досвід мелітопольської команди виявився унікальним ще й в тому аспекті, що ініціаторами такої роботи стали представники всіх зацікавлених сторін: представники міської влади, громадськості та закладів культури.

Культурна мапа передбачає всеохоплюючий аналіз і визначення напрямків роботи, наступним кроком якого є стратегічне планування. Адже як буде розвиватися місто залежить від участі громади і всіх, хто творить культуру у місті. Запитуючи громаду і залучаючи до прийняття важливих рішень, визначення змін та пріоритетних напрямків розвитку культури — сміливий крок у зміні культурної політики міста.

Багато років надійними партнера-

ми відділу культури Мелітопольської міської ради є керівники Лабораторії соціологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б.Хмельницького. З їх допомогою нам вдалось зробити аналіз соціологічного дослідження «Робота культурно-дозвіллевих закладів та культурне мапування очима мелітопольців», яким було охоплено понад 4,5 тисячі мешканців міста різних вікових та соціальних груп. Проведена робота дає можливість об'єктивно оцінити рівень культурного обслуговування населення у відповідності до реальних потреб мешканців різних мікрорайонів міста. А подальше проведення дослідження дасть змогу виявити динаміку змін цього рівня та зробити висновки щодо ефективності діяльності органів управління культурою.

Культурне планування є новітнім для України, оскільки передбачає залучення не лише фахівців у галузі культури чи розробки стратегій, а й усіх зацікавлених у розвитку культури — як творців так і споживачів, інвесторів та розробників. Саме такий спосіб першого етапу культурного планування, як створення культурної мапи, дасть можливість дізнатися про культурну особливість міста, охопити більшість культурних потреб і відповісти на запити громади. А результати широкого соціологічного дослідження дають змогу організаторам виявити найбільш дієві механізми залучення населення до активної культурної діяльності, особистого внеску у діяльність щодо створення та впровадження культурної політики міста, сприяння налагодженню співпраці державного і громадського секторів.